

Paweł Finder

(Pinkus Finder, Paweł Paul, Paul Reynot)

W 1922-1924 członek Komunistycznej Partii Austrii, następnie w latach 1924-1928 Komunistycznej Partii Francji. Zatrzymany w 1928 roku przez policję francuską, został deportowany z Francji do Polski. Wstąpił do Komunistycznej Partii Polski. W trakcie odbywania służby wojskowej prowadził tajną działalność komunistyczną. Aresztowany w 1934 wraz z żoną Gertrudą i skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 1936 r. na 12 lat więzienia. W trakcie odbywania kary Finder aktywnie działał w organizowanych przez komunistów komuchach więziennych, prowadził tamże szkolenie ideologiczne przebywających w nich członków KPP.

We wrześniu 1939 r. przedostał się do Białegostoku na tereny zajęte przez Sowieców. Wykładał Naukę o konstytucji ZSRR w wieczorowej szkole niedzielną dla pracujących oraz pracował w Komisji Planowania przy Komitecie Wykonawczym Białostockiej Obwodowej Rady Delegatów Robotniczych (RDR), od 1941 jako jej przewodniczący. W maju 1941 został przyjęty w skład Wszechrosyjskiej Komunistycznej Partii Bolszewików WKP(b) z zaliczeniem stażu w KPP, co było wyrazem zaufania ze strony władz sowieckich.

W lipcu 1941 Finder został wezwany do Moskwy, aby uczestniczyć w kursie w szkole Komitetu Wykonawczego Międzynarodówki Komunistycznej w Puszkino i Kuszarenkowie. Wraz z Nowotką i Bolesławem Mołojcem wszedł w skład "Trójki Kierowniczej" grupy polskich komunistów, przygotowującej z polecenia władz ZSRR odtworzenie partii komunistycznej w Polsce i opracowującej jej założenia programowe. Był członkiem tzw. Grupy Inicjatywnej Polskiej Partii Robotniczej PPR która została przetrzebiona do Polski 28 grudnia. Został współzałożycielem PPR, pełnił od stycznia do listopada 1942 funkcję jej II sekretarza. Podobnie jak pozostali członkowie kierownictwa PPR, był całkowicie podporządkowany Moskwie i ściśle wykonywał jej zalecenia,

Po zabójstwie Nowotki nadzorował śledztwo w tej sprawie. Wraz z Małgorzatą Fornalską, Franciszkiem Jówiakiem i Władysławem Gomułką zdecydował o wykonaniu wyroku śmierci na Bolesława i Zygmunta Mołojców, których uznano za sprawców śmierci sekretarza partii. Został I sekretarzem KC PPR (którym był od listopada 1942 do listopada 1943), dołączając do ścisłego kierownictwa partii Gomułka i Jówiaka. Pamiętniki Władysława Gomułki sugerują, iż Finder, podając członkom KC PPR wybrane fakty, mógł zasugerować winę Bolesława Mołojca i spowodować wydanie na niego wyroku śmierci.

Kierownictwo PPR z Finderem na czele akceptowało także dokonywanie przez członków GL pospolitych rabunków, zarówno na cele partyjne, jak i osobiste GL-owców.

Głównym punktem zapalnym był pospolity bandytyzm uprawiany przez przyłaczających wieszaków komunistycznych oddziałów. GL-owcy napadali na bogatszych chłopów, plebanie, majątki ziemskie, rabując i mordując mieszkańców. A przecie dwory były zapleczem ekonomicznym podziemia. Komuniści dopuszczali się też licznych gwałtów i zabójstw na polskiej ludności i ołnierzach podziemia

14 listopada 1943 r. wraz z Małgorzatą Fornalską został aresztowany przez gestapo i 26 lipca 1944 roku został razem z Fornalską rozstrzelany.